

DSP - I - 5006 - 56/09

**Pan**  
**Marek Walczak**  
**Zastępca Dyrektora**  
**Biura Prewencji**  
**Komendy Głównej Policji**  
**ul. Puławska 148/150**  
**02 - 624 Warszawa**



W odpowiedzi na pismo z dnia 6 lutego 2009 r. dotyczące sposobu postępowania z dowodami rzeczowymi w toku prowadzonych przez Policję czynności wyjaśniających w sprawach o wykroczenia, Departament Sądów Powszechnych, uprzejmie przedstawia co następuje.

Sposób postępowania w razie wątpliwości, komu należy wydać zatrzymaną rzecz oraz sytuacji, gdy sprawca wykroczenia nie został wykryty, został przesądzony przez przepis art. 44 § 5 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, nakazujący odpowiednie stosowanie wskazanych w jego treści przepisów Rozdziału 25 Kodeksu postępowania karnego.

Zgodnie z art. 44 § 1 k.p.s.w. Policja, a w toku czynności wyjaśniających również inne organy je prowadzące, w celu znalezienia i zatrzymania przedmiotów podlegających oględzinom lub mogących stanowić dowód rzeczowy, mogą dokonać przeszukania pomieszczeń i innych miejsc, jeżeli istnieją uzasadnione podstawy do przypuszczenia, że przedmioty te lub dowody tam się znajdują.

KANCELARIA

Kr **h** \* -  
<...> 2009 -05-20  
A\* piyu^k!.....

Policja i inne organy uprawnione do prowadzenia czynności wyjaśniających mogą również dokonać przeszukania w celu zabezpieczenia i zajęcia przedmiotów zagrożonych przepadkiem (art. 48 § 5 k.p.s.w.).

Przy przeprowadzaniu przeszukania i zatrzymania przedmiotów stosuje się odpowiednio przepisy art. 217, 221-234 i 236 Kodeksu postępowania karnego (art. 44 § 5 k.p.s.w.).

W sytuacji kiedy powstaje wątpliwość, komu należy wydać zatrzymaną rzecz należy stosować art. 231 k.p.k. Przepis ten określa, że w takich przypadkach, sąd lub prokurator składa zatrzymaną rzecz do depozytu sądowego albo oddaje osobie godnej zaufania aż do wyjaśnienia uprawnienia do odbioru (§ 1), zaś jeżeli przedmiot posiada wartość artystyczną lub historyczną - oddaje na przechowanie właściwej instytucji (§ 2). Istnieje też możliwość oddania rzeczy osobie godnej zaufania.

Wskazać trzeba, że przedmioty ulegające szybkiemu zniszczeniu lub takie, których przechowywanie byłoby połączone z niewspółmiernymi kosztami lub nadmiernymi trudnościami albo powodowałyby znaczne obniżenie wartości rzeczy, można sprzedać bez przetargu za pośrednictwem odpowiedniej jednostki handlowej a uzyskaną kwotę pieniężną należy złożyć do depozytu sądowego (art. 232 § 1 i 2 k.p.k.).

W postępowaniu karnym czynności przewidziane w rozdziale 24 dokonuje sąd - w postępowaniu sądowym, a prokurator - w postępowaniu przygotowawczym, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 235 k.p.k.). Zgodnie z art. 231 § 1 k.p.k., w przedmiocie złożenia rzeczy do depozytu sądowego orzeka sąd lub prokurator. O tym, który z wymienionych organów jest właściwy do wydania orzeczenia w tym przedmiocie, decyduje etap postępowania karnego na jakim wynikła konieczność złożenia rzeczy do depozytu sądowego. Przepis art. 231 § 1 k.p.k. jest regulacją szczególną wobec przepisów kodeksu postępowania cywilnego o złożeniu przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego (odpowiednie zastosowanie mają tylko przepisy k.p.c. i inne o likwidacji depozytów i, nieodebranych rzeczy). Tym samym wyłącza on art. 692 k.p.c. i wskazaną tam właściwość sądu w sprawach o złożenie przedmiotu świadczenia do depozytu sądowego. Zważyć jednak należy,

że złożenie przedmiotu do depozytu sądowego (alternatywnie - oddanie osobie godnej zaufania) w trybie art. 231 § 1 k.p.k. może nastąpić tylko wówczas, gdy zachodzi wątpliwość komu wydać zatrzymaną wcześniej przez organ postępowania karnego rzecz i trwa do czasu wyjaśnienia uprawnienia do jej odbioru. Może zaistnieć taka sytuacja, gdy więcej niż jedna osoba rości sobie prawo do odbioru rzeczy a uprawnienia do odbioru nie można rozstrzygnąć w postępowaniu karnym, lub wtedy gdy nie ustalono żadnej osoby uprawnionej do odbioru rzeczy. Zgodnie z art. 230 § 2 zd. drugie, organ postępowania karnego, który zatrzymał rzecz nie jest zobligowany ustalać właściciela rzeczy ani uprawniony do rozstrzygania sporu co do własności rzeczy. W innych wypadkach zatrzymaną rzecz należy zwrócić uprawnionej osobie niezwłocznie po potwierdzeniu jej niezbędności dla postępowania karnego, co w świetle art. 230 § 2 k.p.k. jest regułą.

Nie ma natomiast podstaw, aby w postępowaniu karnym orzekać o złożeniu rzeczy do depozytu sądowego, jeżeli osoba uprawniona odmówi odebrania rzeczy, lub jeżeli nie jest znane miejsce pobytu osoby uprawnionej. W takich wypadkach nie zachodzi wątpliwość komu rzecz należy wydać, a jedynie istnieją przeszkody faktyczne do jej wydania. Sąd lub prokurator orzeka zatem o zwrocie rzeczy uprawnionej osobie. Nie wydaje się słuszny pogląd, że w takich wypadkach należy złożyć rzecz do depozytu sądowego w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego<sup>1</sup>. Nieprzekonujące jest bowiem założenie, że organ postępowania karnego pozostaje w sytuacji podobnej do dłużnika, jeżeli osoba uprawniona odmawia odebrania rzeczy lub nie jest znane miejsce pobytu takiej osoby. O zwrocie rzeczy zbędnej dla postępowania, sąd rozstrzyga postanowieniem lub w wyroku, zaś prokurator postanowieniem. Prawomocne orzeczenie o zwrocie rzeczy powoduje, że osoba tam wskazana jako uprawniona do odbioru ma obowiązek rzecz przyjąć.

<sup>1</sup> Bratoszewski Jerzy, Gardocki Lech, Gostyński Zbigniew, Przyjemski Stanisław M., Stefański Ryszard A., Zabłocki Stanisław: Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I, Dom Wydawniczy ABC, 1998.

Odpowiednie stosowanie przepisu art. 231 § 2 k.p.k w sprawach o wykroczenie, w sytuacji gdy potrzeba złożenia rzeczy do depozytu sądowego wystąpiła na etapie czynności wyjaśniających prowadzonych przez organ inny niż prokurator wskazuje, że organem władnym do wydania orzeczenia w tym przedmiocie jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy o wykroczenie. Ten sąd bowiem wszczyna postępowanie w sprawie o wykroczenie i jest właściwy do orzekania w przedmiocie zabezpieczenia tymczasowo zajętego przedmiotu (art. 48 § 2 i 3 k.p.s.w.). Jeżeli czynności wyjaśniające w sprawie o wykroczenie prowadzi prokurator lub zleca je Policji (art. 56 § 1 k.p.s.w.) nie ma przeszkód aby o złożeniu rzeczy do depozytu sądowego orzekał prokurator, jako organ uprawniony w świetle art. 231 § 2 k.p.k.

*Wprowadzenie rzeczy*